

9.1.2019

Yleisvikaari Raimo Goyarrola

Kaksi vuotta sitten minulla oli tilaisuus keskustella henkilökohtaisesti paavi Franciscuksen kanssa. Hän kyseli minulta muun muassa, miten minulle menee Suomessa. Vastasin, että hyvin, sillä Suomessa on paljon Jumalan armoa. Jatkoin kertomalla, että Jeesus on läsnä erityisesti Suomessa, sillä viimeinen sana, jonka hän sanoi ennen taivaaseen astumistaan, oli "Finlandia". Paavi hymyili hämmästynyt ilme kasvoillaan. Selitin hänelle, että Jeesus sanoi apostoleilleen: "Olen teidän kanssanne maailman loppuun asti". Maailman loppu on siis Finland, "the end of the land", eli Suomi. Paavi naurahti ja huudahti: "ei, ei, vaan maailman loppu on Argentiina". Minä vastasin sanomalla, että Finlandia ja hän sanoi taas puolestaan minulle, että se on Argentiina. Pääsimme kuitenkin yhteisymmärrykseen: oli olemassa kaksi Finlandiaa: pohjoisessa oleva Suomi ja etelässä oleva Argentiina.

Asiakirja, jota käsittelemme nyt parhaillaan, on useamman vuoden työn tulos, mutta ennen kaikkea se on asiakirja, joka on vaatinut paljon rukouksia, dialogia, luottamusta ja ystävyyttä. Olemme saaneet nauttia suuresta Jumalan armosta.

Mielestäni olemme ottaneet ratkaisevia askeleita seuraamalla Pyhän Hengen johdatusta. Turhaan ei ole lukuisia kappaleita, jotka alkavat sanoilla "We agree", "Olemme yksimielisiä". Mutta riittääkö tämä?

Käytävissä keskusteluissa on tuotu esille seuraava kysymys: voisiko katolinen kirkko tunnustaa luterilaisen kirkon sisarkirkoksi samalla tavalla kun se tunnustaa ortodoksisen kirkon. Minusta se on tärkeä kysymys, varsinkin kun esittäjänä on luterilainen osapuoli. Katolinen kirkko ei ole koskaan pyytännyt tulla tunnustetuksi kirkkona luterilaisen osapuolen taholta, mitä pidän merkityksellisenä seikkana. Meidän pitäisi arvioida asiaa terminologiselta näkökannalta: katolinen kirkko ei yleisesti ottaen tunnusta ortodoksista kirkkoa sisarkirkoksi, vaan Konstantinopolin paikallinen kirkko olisi Rooman paikallisen kirkon sisarkirkko. Mutta katolisen kirkon näkökannalta Konstantinopolin paikalliskirkko on vaillinainen kirkko juuri sen vuoksi, että siltä puuttuu yhteys Pietarin ja Paavalin kirkkoon, jossa Pietarin seuraajalla, Rooman piispalla on piispainistuin. Katolinen kirkko ei yleisesti ottaen voi olla sisar vaan äiti.

Kun katsomme sisarkirkkoja tältä näkökannalta, herää kysymys: olisiko meidän teologisen vuoropuhelumme vastapuoli koko Suomen evankelis-luterilainen kirkko vai koko Luterilainen maailmanliitto? Annetusta vastauksesta riippuen herää uusi kysymys: olisiko Suomen evankelis-luterilainen kirkko halukas sopimaan Rooman kanssa tai jopa liittymään yhteen, vaikka tämä päätös ei koskisi muita luterilaisia yhteisöjä tai kirkkoja? Minä en ole oikea henkilö vastaamaan tähän ja ehkä tällä hetkellä emme pystyisikään antamaan tähän vastausta. Joka tapauksessa kysymys kannattaisi ottaa esille, sillä kokemukseni viime vuosina on, että Suomen evankelis-luterilainen kirkko on ainutlaatuinen, vertaansa vailla muiden luterilaisten kirkkojen joukossa kirkolliselta ja sakramentaaliselta kannalta katsottuna.

Jos haluamme jatkaa ekumenian tällä saralla, nimittäin näkyvästi yhdessä, meiltä vaaditaan rohkeutta, rehellisyyttä ja paljon Jumalan armoa. Kaikki riippuu Herrastamme. Jumalan johdatus saa meidät monesti yllättymään. Mutta se, mitä me itse voimme tehdä, on rukoilla ja keskustella, keskustella ja rukoilla.

Suomen luterilaisissa kirkkoissa on puolikuun muotoinen polvistumispenkki eli alttarikaide, jonka ääreen polvistuvat ottamaan vastaan ehtoollisen. Minulle on kerrottu, että tämä polvistumispenkki on puolikuun muotoinen, koska toisaalta kirkko on täällä maan päällä ja toisaalta on uskovien muodostuma näkymätön yhteisö, joka jo nauttii taivaassa täydellisestä yhteydestä Kristuksen kanssa. Minusta tämä on loistava tulkinta. Mutta voisin vielä lisätä, että tämä puuttuva ja näkymätön puolikuu maan päällä on yhteys katoliseen kirkkoon, joka mahdollistaisi yhteenliittymänä täydellisen ympyrän jo täällä maan päällä. Mitä voisimme tehdä, jotta näkyvä ympyrä sulkeutuisi?

Kasteen kautta tulemme osaksi Kristuksen ruumista. Tämä riittäisi jo joillekin: Kristuksen kirkko muodostaisi yhteisön kaikkien olemassa olevien kirkkojen ja yhteisöjen jäsenten yhteisessä kasteessa riippumatta tosiasiallisesta uskon, sakramenttien ja viran ykseyden kokonaisuudesta. Mielestäni ei riitä olla osa Kristuksen ruumista vain kasteen kautta. Myös pitäisi olla yhteydessä koko Kristuksen ruumiiseen sydämen kautta, jotta saataisiin tarvittavaa valtimoverta ja runsaasti happea. Sydämen kautta voi olla yhteydessä muihin ruumiinjäseniin ja myös päähän, joka on itse Kristus. Tämä yhteys sydämeen kulkee sakramentaalisen viran kautta, joka mahdollistaa eukaristian mahtavan ihmeen: eukaristia on kirkon elämän keskipiste ja lähtökohta. Rooman kirkon näkyvän sydämen yhteydessä voimme viettää Herramme täydellistä ja hedelmällistä ainoaa ruumiin ja veren eukaristiaa universaalitasolla: koko ruumiilla ja koko ruumiille.

Sen vuoksi meidän on edistytävä sakramentaalisen viran teologiassa ja sen universaalissa ulottuvuudessa, erityisesti eukaristisessa ulottuvuudessa. Yksi eukaristinen ruumis vaatii yhtä kirkollista ruumista. On vain yksi ainoa *Corpus Christi*, kirkollinen ja eukaristinen Kristuksen ruumis.

On eräs tärkeä sanonta, joka kuvastaa myös tärkeällä tavalla todellisuutta: *lex orandi, lex credendi*: rukouksen laki on uskon laki. Usko heijastuu Jumalan sanan julistamisessa ja sakramenttien vietossa. Ulkoiset toimet ja eukaristian viettotapa kertovat tästä uskosta. Lyhyesti sanottuna usko ilmenee liturgiassa. Liturgia puolestaan muuttuu hengellisyydeksi, joka johdattaa liturgian pariin. Tässä mielessä luulen, että Suomen luterilaisen kirkon viimeaikaiset pyrkimykset saattaa jumalanpalvelus keskeiseksi asiaksi – sekä hengellisessä että liturgisessa mielessä – voivat auttaa ymmärtämään ei vain eukaristian todellisuutta, vaan myös kirkon sakramentaalisia toimituksia: vertikaalisena yhteytenä taivaan ja maan välillä ja horisontaalisena yhteytenä Kristuksen kirkollisen ruumiin ja Kristuksen eukaristisen ruumiin kanssa.

Ehdotukseni on, että aloittamamme dialogin tulisi jatkua. Seuraava askel olisi tutkia perusteellisesti, mitä sakramentaalisen virka merkitsee, ja miettiä Pietarin seuraajan viran merkitystä tässä kirkollisessa ja eukaristisessa ruumiissa. Näkisin, että dialogin pitäisi jatkua, koska Suomessa on mahdollista saavuttaa täydellinen kommuunio ja koska Suomessa on tarvitsemaamme Jumalan armoa. Jeesus toistaa meille tänään uudelleen: "Olen teidän kanssanne maailman loppuun asti, aina teidän kanssanne Finlandiassa, Suomessa".